

שבת-קודש חוה"מ פסח. תשע"א
נא לשמור על קדושת הגליון !

"זְכוּרֹן מֵאִיר"

שיר השירים

"ודגלו עלי אהבה"

[עפ"י "לקט שיחות מוסר" מאת מרן ראש הישיבה הג"ר אייזיק שר זצ"ל]

(חלק א' עמ' סג)

אדמו"ר [הסבא מסלבודקה] זצ"ל השריש לנו כלל גדול, שמדין "מה הוא אף אתה". מחוייב האדם ליצור "גן עדן" לעצמו ולאחרים כפי שעשה הקב"ה עבור האדם.

ומהו שיא העונג והעידון שיכול להמצא בעולם שיהיה שייך לכנותו בשם גן העדן, פסוק מפורש הוא: "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים" הרי שהאהבה היא התענוג המובחר ביופי ובנעימות יותר מכל התענוגים שישנם בעולם, ומהאהבה נובע הרצון לעשות חסד עם הנאהב ולגמול עמו כל טוב, וזו היתה תורתו של אברהם אבינו בעולם [וכו'], ומחסד גשמי לחסד רוחני הקריא את שם ה' בפי כל עובר ושב שנקלעו לאהלו, [וכו'].

(חלק ב' עמ' ז')

אני לדודי ודודי לי, עלינו להתבונן רבות בזכות שנפלה בחלקנו שאהבת הקב"ה אלינו היא יותר מכל מיני עניני אהבה שבעולם ומתיר לנו לקרותו "דודי", וחובה עלינו להרגיש זאת ולנסוך ידיעה זו אל עורקי לבבנו, ומתוך הרגשה ואמונה זו נבוא בהכרח לאהוב אתו יתברך ונכריז בכל מעשינו ומחשבותינו "אני לדודי".

הרועה בשושנים, ביאורו, שהקב"ה רועה אותנו בנועם המראות ובניחות הריחות של השושנים כדי להוליכנו בדרך ישרה, ומכאן נלמד להכיר את ערכנו ומעלתנו כבניו-אהוביו של מקום, ונתעורר ביתר-שאת לבחון את מעשינו באמת-מדה הראויה לערכנו.

(חלק ב' עמ' תל"ו)

הרמח"ל מבאר ענין אהבת ה' (מסילת-ישרים פרק י"ט), וז"ל, ענין האהבה שיהיה האדם חושק ומתאוה ממש אל קרבתו יתברך [וכו'] עד שיהיה לו הזכרת שמו יתברך ודבר בתהלותיו והעסק בדברי תורתו ואלקותו ית' שעשוע ועונג ממש [וכו']. עכ"ל.

למדים אנו מדבריו שעצם מהותה של מצוה זו המה הגעגועים אליו וההתענגות עליו, אך כדי להגיע למעלה זו צריך להתחיל בקניית האהבה השכלית ע"י הכרה שהוא ית' אבינו שבשמים האוהב אותנו ומטיב עמנו תמיד ויתבונן בגדלותו וברוב חסדיו עד שיתעורר לבו להרגיש געגועים עזים וצמאון נפשי לזכות לקרבתו, ויהיה לו זכרונו ית' ועסק תורתו לשעשוע ועונג אמיתי. וכל המגילה הקדושה קודש קדשים "שיר השירים" הוא משל לגעגועי כנסת-ישראל לאביהם שבשמים וחשקם ותאוותם למצוא את שאהבה נפשם. ויסודה של האהבה ומהותה מבואר שם בכמה מלים: "מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים" (ז' – ו'), כי-על-כן התענוג על קרבת הדבר הנאהב הוא הוא תוכן האהבה ומהותה של מצוה זו.

(חלק ב' עמ' תנ"ה)

המצוות מקדשות את עם ישראל ומרוממות אותם בחשיבות רבה, [וכו'], וכן מצינו במס' סנהדרין (דף לז.). שדרשו רבותינו את הפסוק בשה"ש (ז' – ג') "סוגה בשושנים", והתירו לאדם להתייחד עם אשתו נדה משום שבדאי לא ייכשל בעבירה, מפני היותו מסויג בשושני קדושתו, והחשיבות הזו תמנע אותו מלעבור את פי ה', ועל דבר

החשיבות הזו שנתקדשו ישראל בקדושת המצוות חייבו חכמים לברך בכל יום ברכת "שלא עשני גוי".

(חלק ג' עמ' צ"ז-צ"ח)

כתב המס"י: שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' וליהנות מזיו שכינתו, [וכו']... – ביאור דבריו, שתכלית בריאת האדם היא להתענג על ה' בעולם הבא, ולכן חובת האדם בעולם הזה להתחנך ולהתרגל לתכלית זו של התענגות על ה' כדי להכשיר נפשו לזכות לתענוג האמיתי בעולם הבא. והוסיף המס"י לבאר שהאמצעים המקנים לנפש האדם הרגשי עונג על ה' הן המצוות אשר הוא מקיים כאן בעולם הזה.

והנה כבר נתבאר לנו שיסודה ועצמותה של מעלת האהבה היא ההתענגות על ה', א"כ נמצא כי יסוד השלימות היא מעלת האהבה וחובה גדולה להשתלם במעלות האהבה בהיותה התכלית לכל בריאת האדם.

והנה אע"פ שכתב המס"י שהמצוות הן האמצעים להתחנך ברגשי עוג על ה' בעולם הזה, והרי אנו מתעסקים יום יום במעשי המצוות, מ"מ גם עשייתן אינה דיה לדבר, אם לא נתעורר בחינוך מוסרי לקנות לנפשנו מעלה זו של התענגות על ה', חינוך מוסרי הוא התבוננות והתעוררות להיות אדם שלם שיש לו הרגשי עונג על ה'. ואמנם לא די בכך שהרב מעורר את התלמיד, וכפי שכתב רבינו יונה "אם אדם לא יעורר נפשו מה יועילוהו המוסרים", אבל ההתעוררות מפי הרב מביאה את השומע להתבוננות עצמית במעלת מדה זו וע"י כך להתעוררות עצמית שראשיתה אהבה וגעגועים למדה זו.

והנה כל כמה שהאדם מוסיף בהכרתו בגדלות הבורא ומתענג על השגותיו בידיעת הק-ל, בה במדה תולד בנפשו האהבה לאלוקיו. כך למדים אנו מדברי הרמב"ם בספר המצוות מצוה ג' ובה' תשובה פ"י ה"ו.

חז"ל למדונו בספרי (פר' ואתחנן), "לפי שהוא אומר ואהבת את ה' אלוך בכל לבבך, איני יודע כיצד אוהבים את הקב"ה, תלמוד לומר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך, תן הדברים האלה על לבבך, שמתוך כך אתה מכיר את הקב"ה ומדבק בדרכיו".

והנה אנחנו עוסקים בתורה ולומדים את מצוות ה', אבל לא די בזה כדי להגיע למעלת האהבה, אלא א"כ נבקשנה ככסף וכמטמונים נחפשנה ונציב לעצמנו תמיד את השאלה "כיצד אוהבים?", כי רק מי שכל מעייניו נתונים לביקוש המעלה הזאת וכל ישותו אומרת חיפוש אחריה יכול הוא להשיגה מתוך עסק התורה.

צא ולמד מדברי שלמה המלך, "על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי, בקשתי ולא מצאתיו", וביאר הרמב"ם ב"מורה נבוכים" (בסוף הספר) כי העת הזו של היות האדם על משכבו בלילות, היא העת אשר לבו פנוי מכל מחשבה ואז הוא הזמן היותר טוב להעלות מחשבות בזכרון הבורא ית' ולחפש עצות ודרכים איך למצוא "את שאהבה נפשי" – איך להשיג מעלת אהבת ה'.

וממשיך שלמה המלך ומבאר, שאם עדיין לא מצא מבוקשו "בקשתי ולא מצאתיו", יש לו לרדוף ולחפש בכל פינה ופינה "אקומה נא ואסובבה בעיר בשווקים וברחובות, אבקשה את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו". וגם כאשר רדיפה זו לא מילאה את מבוקשו יש לו להמשיך ולחפש "מצאוני השומרים הסובבים בעיר את שאהבה נפשי ראיתם", יש לו לשאול את החכמים "נטורי קרתא" השומרים ומגינים על העיר בתורתם, ואכן ע"י זה ישיג את מבוקשו, והוא כפי שביארו חז"ל בספרי הנ"ל שמתוך לימוד התורה אדם מכיר את הקב"ה ומגיע לאהבתו ית'.

והנה אם לאחמ"כ יסיח דעת משמירת המעלה הזאת, עלול להפסידה, וע"כ מלמדנו הכתוב "אחזתיו ולא ארפנו" חייב אתה לאחוז בה בכל כחך ולשומרה שמירה מעולה.

ומה המה כלי-השמירה? הוי אומר: לימוד המוסר ועבודת התפילה. לימוד המוסר יעוררנו לבקש ולשאול "כיצד אוהבים" וגם מכון את האדם ללמוד תורה לשמה וע"י זה נעשה שכל-האדם בן-חורין ואינו משועבד לרצונות חומריים, עד שיהא ביכלתו לשאול את השאלה המבוקשת: "כיצד אוהבים?".

